

12-08-2011

Sag nr. 10/696

Dokumentnr. 41039/10

Regionale initiativer inden for voksen- og efteruddannelse

Regioner og vækstfora er krumtapper i forhold til den regionale udvikling og erhvervsudvikling. Regionerne har således investeret massivt i uddannelse på alle niveauer og bidrager således til skabe det nødvendige samspil mellem erhvervs- og arbejdsmarkedsudvikling og uddannelse. Regionerne bidrager til at fastholde højt kvalificeret arbejdskraft og herigennem kan udvikle sine vækstpotentialer

I notatet redegøres for de voksen- og efteruddannelsesprojekter, som regionerne har støttet. Endvidere fremgår rammerne for den regionale indsats på uddannelsesområdet som helhed - fra ungdoms- til de videregående uddannelser og på voksen- og efteruddannelsesområdet. Det skitserer også hvorledes midlerne er anvendt ind til nu, samt hvad man skal være opmærksom på når man søger.

Rammerne for den regionale indsats på uddannelsesområdet

Den regionale indsats på uddannelsesområdet er forankret i

- 1) de regionale vækstforas indsats i relation til de regionale erhvervsudviklingsstrategier. I vækstfora sidder regionsrådsmedlemmer, borgmestre, arbejdsmarkedets parter, virksomheder og vidensinstitutioner. De udarbejder erhvervsudviklingsstrategier og handlingsplaner.
- 2) de regionale udviklingsplaner hvor der bl.a. opsættes visioner for uddannelsesniveauerne regionalt, heri indgår regionale uddannelsesstrategier og de tilhørende uddannelsespuljer. De regionale udviklingsplaner i samarbejde med kommunerne
- 3) årlige partnerskabsaftaler mellem de 6 regionale vækstfora og regeringen, hvor der aftales indsatsområder i forhold til at indfri målsætningerne fra globaliseringsaftalen om, at 95 pct. skal gennemføre en ungdomsuddannelse og 50 pct. en videregående uddannelse. Tre overordnede temaer i sidste års partnerskabsaftaler er koordineret i Undervisningsministeriets dialogforum for forsøgs- og udviklingsmidler: Flexibilitet i uddannelserne,

Nye kompetence og uddannelsesbehov på fremtidens arbejdsmarked og Bedre undervisnings- og læringsmiljø.

Side 2

4) den lovmæssige opgave at koordinere og sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser vedrørende geografisk placering af uddannelserne, herunder kapacitet og elevfordeling på de almene gymnasier.

Den regionale indsats bidrager til at

- Sikre den regionale uddannelsesdækning
- Skabe sammenhæng mellem uddannelse, erhvervsliv og beskæftigelse regionalt
- koble nationale, regionale og lokale uddannelsespolitiske målsætninger

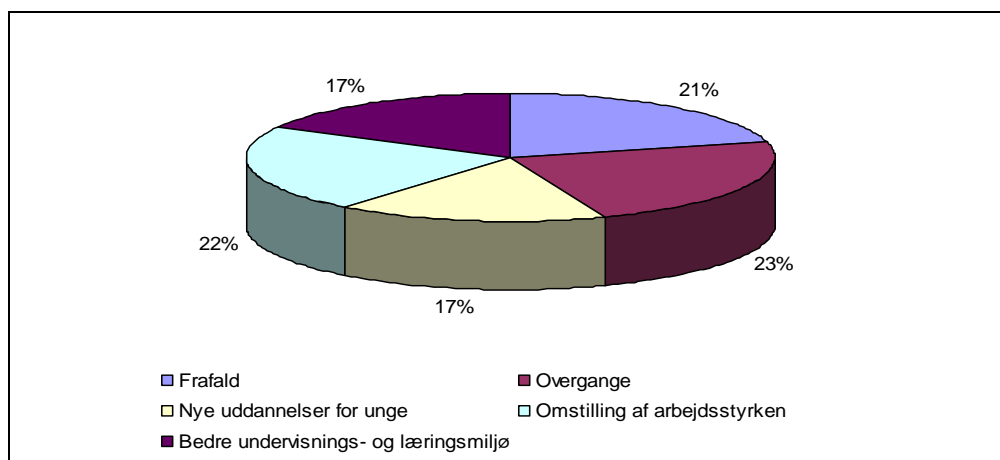
Hvad er de regionale midler til uddannelse anvendt til – samlet set?

Investeringerne for at hæve uddannelsesniveaet i regionerne fordeler sig inden for 5 hovedindsatsområder, der er i høj grad også er koordineret med Undervisningsministeriet, bl.a. gennem ovenstående partnerskabsaftaler. Indsatsområderne er 1) frafaldsreduktion, dvs. projekter med fokus på særligt tilrettelagte forløb for ”svage” elever, mentorer mv. 2) overgange mellem uddannelser, dvs. projekter med fokus på vejledning, brobygning, information 3) nye uddannelser for unge, dvs. oprettelse af nye fag, uddannelser, udbud 4) omstilling af arbejdsstyrken, dvs. voksen- og efteruddannelse af beskæftigede og ledige 5) bedre undervisnings- og læringsmiljø, dvs. implementering af nye metoder i undervisningen. Projekterne gennemføres typisk i et partnerskab mellem uddannelsesinstitutioner, kommuner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter. Mere end 300 projekter er iværksat.

De brede indsatsområder er et udtryk for, at der er et her og nu behov hvor arbejdsstyrken skal omstilles til de nye jobs. Det er samtidig et udtryk for, at regionerne gør en aktiv indsats for at gearere regionerne til fremtiden, når krisen er overstået, så virksomhederne kan klare sig i den internationale konkurrence.

Fordelingen mellem indsatsområder er nogenlunde jævn. Figur 2 viser, at områderne får mellem 17 pct. og 23 pct. hver. Omstilling af arbejdsstyrken og nye uddannelser for unge tegner sig for 40 pct. af midlerne.

Figur 2. Investeringernes fordeling på indsatsområder

Regionale investeringer på uddannelsesområdet samlet set

Regionalt investeres der i uddannelsesområdet både via vækstfora (indsatsområdet ”menneskelige ressourcer”) samt direkte via regionsrådene (regionens uddannelsespulje). Uddannelsesindsatsen understøtter erhvervsudviklingsstrategierne og de regionale udviklingsplaner. De regionale investeringer går til alle uddannelsesniveauer fra ungdomsuddannelser og opefter.

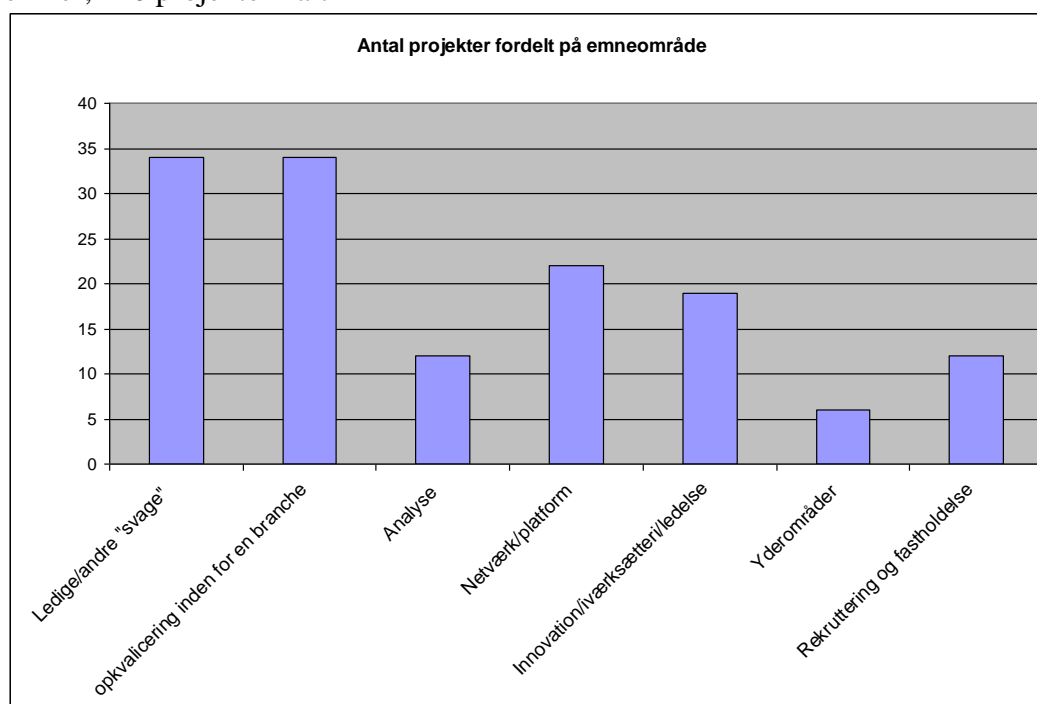
Regionalt er der i sikret investeringer for mellem 250-300 mio. kr. årligt, dvs. midler fra regionsråd og strukturfondsmidler til kompetenceudvikling. Dertil kommer ekstern finansiering for mere end 150 mio. kr/år fra øvrige finansieringskilder, herunder stat, kommuner, virksomheder, skoler mv. Midlerne understøtter opkvalificering og omstilling af arbejdsstyrken og bidrager til at flere får en ungdoms- eller en videregående uddannelse. Uddannelsespuljen udgør den mindste andel på ca. 100 mio. kroner årligt.

Regionale investeringer på voksen- og efteruddannelsesområdet

Området for voksen- og efteruddannelse (veu) understøttes af midler fra såvel vækstforum som de regionale uddannelsesmidler. De regionale uddannelsespuljer støtter de almene voksenuddannelser, mens midler fra vækstforum overvejende går til erhvervsrettet voksen- og efteruddannelser.

Regionerne og de regionale vækstfora har faciliteret og/eller støttet godt 140 veuprojekter (ud af ca. 350 uddannelsesprojekter i alt). De fleste veuprojekter, dvs. en fjerdedel, handler om opkvalificering af medarbejdere inden for en branche og en anden fjerdedel er rettet mod ledige eller de lidt svagere på arbejdsmarkedet. Se figur 2 nedenfor. Se endvidere afsnittet med eksempler på regionale projekter for yderligere information.

Figur 2: Antal regionale voksen- og efteruddannelsesprojekter fordelt på emner, 140 projekter i alt

Ansøgning om regionale midler

Uddannelsesinstitutioner kan søge midler via de regionale vækstfora og fra de regionale uddannelsespuljer. Ansøgningsprocedurerne varierer fra region til region og er afhængige af projektets karakter. Generelt er der to måder at søge midler på: løbende/halvårlige ansøgninger til uddannelsespuljen og 2) ansøgninger i forbindelse med, at vækstfora indkalder idéer eller parter til projekter.

Procedurerne er beskrevet på de enkelte regioners hjemmesider, og det kan være en god idé at rådføre sig med vækstforasekretariatene eller sekretariatene for regionens uddannelsespulje når man har en idé.

De regionale vækstfora indstiller projekter til EU's strukturfondsmidler (regionalfond og socialfond). Projekterne indstilles på grundlag af regionale erhvervsudviklingsstrategier og de tilhørende handlingsplaner. Der er krav om medfinansiering fra deltagende aktører, og der kan desuden indgå midler fra regionernes egne midler til erhvervsudvikling eller uddannelse.

Projekter indstillet via de regionale vækstfora er ofte *erhvervsrettede* og har typisk et fokus på at skabe vækst via bedre uddannede medarbejdere. Det kan være opkvalificering af medarbejdere indenfor turisme, detailhandlen og modebranchen, tiltrækning af højtuddannede til off-shore-branchen, energiuddannelse til små- og mellemstore virksomheder mv. Ansøgninger til vækstfora foregår typisk gennem indkaldelser fra vækstfora 2-4 gange årligt.

Den regionale uddannelsespulje støtter overvejende ungdomsuddannelser og voksen- og efteruddannelser på det almene område. Det drejer sig især om projekter der skal sikre fastholdelse i ungdomsuddannelse ved at mindske frafald, forbedre undervisningsmiljøet, styrke talenterne, udvikle e-learning og styrke voksnes *almene* kompetencer.

De regionale uddannelsespuljer uddeles for at understøtte den regionale udviklingsplan på uddannelsesområdet og regionsrådet godkender projektansøgningerne. De fleste regioner har udarbejdet særskilte uddannelsesstrategier. Der er nogle kriterier forbundet med at søge uddannelsespuljen, og disse kriterier varierer også mellem regionerne. De kriterier som de fleste regioner anvender, er kravet om medfinansiering og at flere uddannelsesinstitutioner går sammen. Nogle har krav om følgeforskning og vidensspredning ved større projekter. Ansøgningsfrister og -kriterier fremgår af regionernes hjemmesider.

Mange regioner har (halv)årlige projektmøder, hvor projektidéer drøftes og udvikles på tværs af uddannelsesinstitutioner. Det sker for at kvalificere og prioritere de regionale indsatser og for at skabe flere samarbejder på tværs af uddannelserne.

Samspillet med veu-centrene

Regionernes (samlet betegnelse for regionsråd og vækstfora) samspil med veu-centrene varierer fra region til region. Dels har regionerne prioriteret veu-indsatsen forskelligt og dels har veu-centrene også prioriteret samspillet med de regionale aktører forskelligt. Nogle steder er samspillet meget velfungerende og veludviklet, hvor mål bliver drøftet og indsatser sat i

værk. I andre regioner samarbejdes om efteruddannelse, men ikke nødvendigvis med veu-centrene som omdrejningspunkt, men med de skoler der har vist særlig interesse i samarbejdet. Der kan ligge en opgave i at styrke samarbejdet, men samarbejdet vil altid have forskellige karakter afhængig af aktører og politiske prioriteringer. Der er en forventning om, at veu-centrene med tiden kan blive en stærkere operatør, som regionerne kan samarbejde med og støtte – de steder, hvor veu-centrene ikke er det endnu.

Eksempler på regionale projekter:

Ledige og andre med svage tilknytning til arbejdsmarkedet: Projekter rettet mod ledige handler bl.a. om at få voksne til at gennemføre en ungdomsuddannelse gennem kurser på vuc, fx kvinder med anden etnisk baggrund. Der er også projekter for ledige, der skal omskoles og sikres bedre forudsætninger for at få arbejdsmarkedstilknnytning, fx engelsk og IT-kundskaber. Det kan være forberedelse målrettet en branche, fx nogle af velfærdsuddannelserne, som regionerne selv har interesser i.

Eksempler på projekter

- FVU – IKT - deltagere får fornødne færdigheder til at bruge IKT (Nordjylland)
- Lollandsprojektet - Vejledning og opkvalificering til ledige borgere i Lolland (Sjælland)
- Kvinder på vej - bringe kvinder med anden etnisk baggrund tættere på arbejdsmarkedet (hovedstaden)
- Brobygning til arbejdsmarkedet for borgere i lave matchgrupper i Tønder Kommune styrkes
- Læsekompetencer – styrke læsefærdigheder for kursister på VUC (midtjylland)
- Forberedelseskursus for tosprogede på VUC, så flere kan gennemføre velfærdsuddannelserne (Sjælland)

Forberedelseskursus på VUC så flere kan gennemføre velfærdsuddannelserne (Region Sjælland)

Formålet er, at skabe et fundament for, at flere tosprogede gennemfører en uddannelse inden for velfærdsuddannelserne: SOSU-assistent, pædagog og pædagogisk assistent. Der bliver udviklet et særlig tilrettelagt undervisningsforløb på 10. kl. niveau med vægten lagt på, at målgruppen udvikler deres funktionelle læsefærdigheder for derved at nå de opstillede faglige og uddannelsesmæssige mål.

De samarbejdende institutioner: University College Sjælland, SOSU-skolerne i Vestsjælland og Greve, de kommunale Ungdommens Uddannelsesvejledning og tre Jobcentre. Disse parter har alle indgået et forpligtende samarbejde med VUC Roskilde.

De involverede parter skal indgå i rekrutteringsarbejdet i forhold til målgruppen. Uddannelsesinstitutionerne deltaegr på et tidligt tidspunkt i udviklingen af kurset, de bidrager blandt andet med de didaktiske og pædagogiske overvejelser. Lærerkrafterne, der skal undervise kursisterne, skal indgå i både udviklings- og afprøvningsfasen.

Branchespecifikke projekter: De branchespecifikke projekter fokuserer på at hæve uddannelsesniveaut hos medarbejderne inden for en udvalgt branche, der er i fokus i regionen erhvervsudviklingsstrategi. Det kan være inden for turisme, detailhandlen, rådgivende ingeniører, service, logistik mv.

Eksempler på projekter

- Kompetencecenter for fiskeriuddannelser i Thyborøn (midtjylland)
- Udvikling af medarbejderkompetencer inden for logistik og forretnings-systemer (Nordjylland)
- Oplevelsernes Academy - efteruddannelse af turismeerhvervet i hele Syddanmark
- Bornholms serviceskole - Kompetenceudvikle de led inden for turisterhvervet, der servicerer turisterne. Uddannelsen er rettet mod både medarbejdere samt ledere og ejere (Bornholms Regionskommune).
- Detailakademiet - tilbyder detailhandlen en professionel, godkendt og kompetencegivende uddannelse til medarbejderne (Hovedstaden)
- Energiuddannelse for SMV'er - En efteruddannelse for udførende håndværksvirksomheder i regionen, med henblik på at få virksomhedernes kunder til at reducere deres energiforbrug (Sjælland)

Fastholdelse og opkvalificering i Offshore – industrien i Syddmark.

Projektet er bygget op omkring følgende to delprojekter, der fokuserer på

- At øge fastholdelsen af medarbejdere i offshore branchen.
- En yderligere kvalificering af dimittender og kursister fra de danske offshore relaterede uddannelsesinstitutioner.

Foreløbige resultater:

- Interviewrunde med personaleansvarlige i repræsentative offshore virksomheder, som har resulteret i ”Kortlægning af behov og udfordringer vedrørende menneskelige ressourcer – Offshore rapport”. Kortlægningen har bl.a. synliggjort et behov for meget større kendskab til især efteruddannelsesmulighederne for sektoren.
- Der er udviklet og gennemført en HR offshore uddannelse med efterfølgende pilot-projekter.
- En offshore uddannelses oversigt er under udarbejdelse og vil blive tilgængelig på hjemmesiden www.offshoreuddannelse.dk.
- Der er udviklet en håndbog ”Offshore HR guide”, der skal støtte den person i den mindre virksomhed, der får de HR relaterede opgaver. Ofte en person, der ikke har de formelle kompetencer, og har andre opgaver ved siden af. Håndbogen suppleres af elektroniske åbne tilgængelige skabeloner på alle de dokumenter der skal anvendes i offshore virksomheden.

Bornholms Serviceskole – opkvalificering af turisme medarbejdere på Bornholm

Projektets formål

Formålet med Serviceskolen er at sikre, at en bedre service vil være kendetegnende for turisternes oplevelser på Bornholm ved at øge (turist)virksomhedernes ansattes kompetencer inden for serviceområdet. Serviceskolen vil styrke platformen for mødet mellem kunde og udbyder.

Forventet effekt

Der forventes gennemført 1.372 deltagerforløb i projektet, 560 deltagere forventes opkvalificeret i forhold til deres nuværende jobfunktion, 252 deltagere forventes opkvalificeret til nye jobfunktioner og 252 ledige forventes at komme i beskæftigelse.

Formålet med projektet er desuden at få en bedre service på Bornholm, som kan medvirke til at tiltrække flere turister og udvide turistsæsonen og dermed også skabe flere job.

Analyser af kompetencebehovet

Analyser af kompetencebehov viser typisk behovet indenfor regionale klynger eller regionernes egen arbejdskraft. De gennemføres typisk i samarbejde med beskæftigelsesregionerne.

Eksempler på projekter

- Kompetenceregnskab for Øresundsregionen, sikre arbejdsstyrken inden for udvalgte sektorer, bl.a. sundheds- og IT personale. (Hovedstaden og Sjælland)
- Kortuddannede og livslang læring - Fokus på hvordan de kortuddannede kan efter- og videreuddannes (Sjælland)
- Afdækning af kompetenceudviklings- og videreuddannelses behov hos social- og sundhedsassistenter, PGU'er mfl. mhp. oprettelse af ny professionsbachelor. (Sjælland)
- Fremkom – analyse af fremtidens kompetencebehov indenfor 6 klynger i Nordjylland, herunder IKT, fødevarer, byggeri, oplevelser, social- og sundhedsklyngen, jern og metal (Nordjylland)

Fremtidens kompetencer i Nordjylland

Projektet har afdækket de kompetencebehov, der forventes at blive afgørende for de nordjyske virksomheder fortsatte vækst. Projektet har sat gang i debat og dialog om, hvordan de erhvervspolitiske-, beskæftigelsespolitiske og uddannelsespolitiske aktører i Nordjylland ved fælles hjælp kan opfylde vækstambitionerne for fremtiden.

FremKom er en analyse, der kortlægger behovet for uddannelse i seks erhvervs-klynger,: IKT, Jern- og metal, oplevelseser, byggeri, fødevarer og social- og sundhedsklyngerne. Analysen besvarer spørgsmålene: Hvordan sikrer man sig, at der fortsat kan være vækst i Nordjylland? Hvordan sikrer man sig det nødvendige udbud af arbejdskraft i fremtiden? Hvad skal arbejdskraften have af kompetencer i fremtiden?

Netværk og platforme til fremme af voksen- og efteruddannelse

Der er etableret en række netværk og platforme med formålet at fremme veu-indsatsen i regionerne for at hæve uddannelsesniveaue i virksomhederne. Platformene koordinerer uddannelsesinstitutionernes indsats og/eller samler virksomheder inden for en branche eller et område for at afdække uddannelsesbehovene og implementere løsninger, fx i smv'er i yderområder.

Eksempler på projekter

- Kompetence Midt (Midtjylland)
- HR fællesskabet for små virksomheder (Nordjylland)
- Syddansk kompetencenetværk (Syddanmark) - bedre samarbejde mellem SMV'er og efteruddannelsesinstitutioner.
- KLAR = Kompetent Læring af Regionen har til formål at støtte regionens små og mellemstore virksomheder med efteruddannelse af deres ansatte (Sjælland).

1. KompetenceMIDT og information til medarbejdere (Midtjylland)

KOMPETENCEmidt er et 3-årigt projekt, der sætter fokus på de særlige uddannelsesmæssige udfordringer, der ligger i region Midtjylland, hvor hver 3. lønmodtager i dag er ufaglært.

Derfor er projektets målgruppe virksomhedernes kortuddannede medarbejdere, der gennem efteruddannelse skal sættes i stand til at varetage nye og mere krævende jobfunktioner på det regionale arbejdsmarked. Ligesom virksomhederne skal blive bedre til at tænke kompetenceudvikling som et strategisk element til fortsat vækst og udvikling.

Projektet samler en bred kreds af aktører, som alle spiller en central rolle for denne indsats i forpligtende partnerskaber organiseret i 6 lokale konsortier/kompetencecentre (og fremadrettet i forhold til de nye VEU centre).

Uformel information til medarbejdere smv'er – et projekt under kompetencemidt

Det danske voksenuddannelsessystem er måske nok er et af verdens bedste, men det kan også kan være svært at finde rundt i. Derfor får en række virksomheder i Midtjylland besøg af - en pølsevogn - samt af uddannelseskonsulenter fra Netværkslokomotivet og Midtjyske uddannelsesinstitutioner. Idéen med disse arrangementer er, at det handler om at få dialogen om voksen- og efteruddannelse helt ud på fabrikgulvet – og specielt på de små og mellem store virksomheder, hvor målgruppen overvejende er ufaglærte eller kortuddannede.

Innovation/iværksætter/ledelse

Projekterne herunder skal skabe bedre grundlag for innovation, iværksætter og forretningsudvikling i virksomhederne gennem opkvalificering af medarbejdere og ledere.

Eksempler på projekter

- Innovation i arbejdet - Opkvalificere mellemledere og ledere så nye udfordringer kan klares (Hovedstaden)
- VIRKONOM - viden til værdifulde jobs - Virkonom-uddannelsen starter med at skabe overblik over din virksomhed og dens forretningsområde og hjælper dig til at finde ud af, hvor der er forbedringsmuligheder. Herefter vælger du selv, hvilke projekter og temaer, som du har lyst til at arbejde med i de næste moduler.

- Iværksætter med e-business (Sjælland)
- Ledelsesudvikling - strategi for ledelsesudvikling i en globaliseret verden (forprojekt), (Midtjylland)

Læring i yderområder

Flere regioner er optagede af at udvikle og fastholde arbejdskraften i yderområder. Projekterne herunder handler om at understøtte voksen- og efteruddannelse i yderområde gennem e-læring eller anden teknologi. I projekterne indgår også bedre organisering af små og mellemstore virksomheder i yderområder, der hver især kan have svært ved at løfte veu-indsatsen i egen virksomhed.

Eksempler på projekter

- E-lyk - efteruddannelse af medarbejdere i SMVer i yderområder. Efteruddannelse baseret på e-læring og klyngedannelse (Sjælland).
- Parellel pædagogik - Sikring af undervisningstilbud, hvor det ellers er svært at samle kursister nok ved brug af videokonference (Syddanmark)
- LIV - Læring i virksomheden - HR-funktionen får et løft i små- og mellemstore virksomheder i yderområderne af regionen (Nordjylland)

Udvikling med udsigt, Nordsjællands Erhvervsskole i Region Hovedstaden

Formålet med projektet ”Udvikling med Udsigt” er at udvikle og implementere en ny, lokalt forankret opkvalificeringsmodel, der skal sikre en massiv udbredelse af kompetencegivende erhvervs- og efteruddannelse til den lavest uddannede del af arbejdsstyrken i Region Hovedstadens nordligste randområde.

Målgrupperne er således i prioriteret rækkefølge: Unge ledige (under 25 år), ledige generelt, unge i folkeskolens afgangsklasser, ufaglærte samt faglærte i beskæftigelse.

Opkvalificeringsmodellen består af tre primære elementer: 1) Etablering i lokalområdet - i hver af de fire deltagende kommuner der tilgodeser individuelle behov for undervisning.

2) Forankring i partnerskab mellem kommuner, uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv

3) Udbredelse af viden om brugerdrevet innovation og brugerdrevne uddannelser hos udvalgte medarbejdere i partnerskabets private og offentlige medlemsvirksomheder

Rekruttering og fastholdelse

Indsatsområdet rekruttering og fastholdelse omhandler ikke direkte voksen- og efteruddannelse, men initiativer rettet mod den voksne del af arbejdsstyrken.

Eksempler på projekter

- Sygefravær og sundhed på arbejdspladsen (Syddanmark)
- Kom med - Sikre tilstrækkelig og veluddannet SOSU arbejdskraft (Hovedstaden)
- Seniorudvikling i private og offentlige virksomheder, (Nordjylland)
- JobMidt - Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft syv konsortier er etableret (Midtjylland)
- Medarbejdere i verdensklasse - opgradere op mod 1100 ansatte i sjællandske til at blive både bedre til og glattere for deres arbejde